

Dədə Ələsgərin irsi ulu yurda səsləyir

Qərbi Azərbaycan çoxəsrlik milli mədəniyyətimizin ulu qaynaqlarından biridir. Tarixən xalqımıza bir çox qəhrəmanlar və elm-mədəniyyət xadimləri bəxş etmiş bu torpağın Aşıq Ələsgər kimi bir dahi yetirməsi bu qədim türk yurdunun necə zəngin bir mədəniyyət üzərində dayandığının parlaq göstəricisidir.

Qarabağ Zəfərimizdən sonra Qərbi Azərbaycana Qayıdış hərəkatının aktuallaşması isə bir daha göstərir ki, bu tarixi mahallardan vəhşiliklə qovulmuş soydaşlarımızın doğma yurdlarına qayıtması əzəli insanlıq haqqı olmaqla yanaşı, həm də qarşısıalınmaz bir prosesdir. Son 2 ildə Qərbi Azərbaycanın qonşuluğunda yerləşən Naxçıvanda festival-konqreslərin, ölkəmizin hər yerində qaçqın icmalarının müxtəlif yaddaş tədbirləri təşkil etməsi qayıdış hərəkatını fəallaşdırır.

Mədəniyyət Nazirliyinin və Dədə Ələsgər Ocağı İctimai Birliyinin bu yaxınlarda birgə keçirdiyi “Mədəniyyətimizin zənginləşməsində Aşıq Ələsgər amilindən istifadə mexanizmi” elmi konfrans bu baxımdan

təsirli və səfərbəredici məclis oldu. Mən də bu toplantıya yaşayıb-çalışdığım Moskva şəhərindən qoşuldum. Bildirdim ki, mədəni irsimizin zənginləşməsi və inkişafına Aşıq Ələsgər fenomeninin təsiri və ondan istifadəsi kimi geniş, maraqlı və böyük əhəmiyyət daşıyan mövzunun müzakirəsi müasir tariximizdə baş verən proseslər üçün xüsusi məna kəsb edir.

Dədə Ələsgər möcüzələrlə dolu yaradıcılığının dərinliyinə, rəngarəng çalarına, poetik dəyərinə görə təkcə Azərbaycanda deyil, Türk, İslam dünyasında, haqlı olaraq, aşıq poeziyasının zirvəsi sayılır, ədəbi-bədii irsimizə ən yüksək estetik meyarlarla yüksək məzmun qazandırmışdır. Təsadüfi deyil ki, Ələsgər poeziyası müdrikliklə, bəşər idrakının kamilliyi ilə çalxalanan dərin, möcüzəli bir ümman olaraq Vətənin müqəddəsliyini, ana dilimizin safliyini, hüdudsuz ifadə imkanlarını özündə ehtiva edir.

Aşıq Ələsgər yaradıcılığı Azərbaycan aşıq sənətinin ümumbəşəri dəyərlər sırasında qorunan dünya qeyri-maddi mədəni irs nümunələri siyahısına salınmış, əsərləri dövlət varidatı elan edilmişdir. Aşıq Ələsgər ədəbiyyatımızda yeganə poeziya dühasıdır ki, Azərbaycan klassik və aşıq yaradıcılığının bütün formalarında şeir nümunələri qoyub getmiş, yeni çoxsaylı formalar yaratmışdır.

Keçən əsrin birinci yarısında yaranıb bu günə qədər inkişaf edən, Dədə Ələsgər fenomeninin sirtini-sehrini açmağa yönələn ələsgərşünaslıq Hümmət Əlizadə, Məmməd Hüseyin Təhmasib, Həmid Araslı, Əhliman Axundov, Yaşar Qarayev, İslam Ələsgər, Qara Namazov, Hüseyin İsmayilov kimi ədəbiyyatşünasların tədqiqatları

ilə zənginləşmişdir. Bu sıraya son vaxtlar Fəxrəddin Salim, Nağdəli Zamanov, Adilə Nəzərova, Salman Balakışiyev kimi araşdırıcıların da qoşulmasına baxmayaraq, hələ də bu əzəmətli xəzinə tükənməz sərvəti ilə yeni tədqiqatlara mövzu olaraq qalır.

Aşıq Ələsgərin anadan olmasının 200 illiyi ilə bağlı yubileyin qeyd edilməsi haqqında Prezident sərəncamının həyata keçirilməsi bütün bölgələrdə ümumxalq bayramına çevrildi. Dədə Ələsgərə Bakıda heykəl qoyulması, adına ozan evi yaradılması, gəmiyə onun adının verilməsi, əsərlərinin akademik nəşrinin hazırlanması kimi məsələlərin gündəmə gəlməsi də bu fenomenin dəyərini və ondan istifadənin gərəkliliyini ifadə edir. Bu sahədə “Qərbi Azərbaycan icması”nın, “Dədə Ələsgər ocağı ictimai birliyi”nin və hər birimizin üzərinə ciddi məsuliyyət düşür.

Aşıq Ələsgər şəxsiyyəti və yaradıcılığı Qurani Kərimin, Vətənin, dilimizin, milli adət-ənənələrimizin gözəlliklərini dərinləndirən anlamaq üçün müasir dövrümüzə də hər birimizin, xüsusilə gənclərimizin zehni, ruhi, mənəvi, əxlaqi tərbiyəsində mühüm rol oynayan amillər kimi daim diqqət mərkəzində olmalıdır. Dədə Ələsgərin müqəddəs ruhu, vergili şəxsiyyəti, hikmətli poeziyası və xalqımızın bu dəyərlərə dərin bağlılığı ölkə Prezidentinin uzaqgörən siyasəti ilə aktuallaşmış Qərbi Azərbaycana Qayıdış hərəkatına mənəvi dəstək qazandırır, soydaşlarımızın itirilmiş dədə-baba yurdlarımıza qovuşacağına dərin inam və əminlik yaradır!

Ələddin ALLAHVERDİYEV,
professor

Moskva